

HARP CERRAHİSİNDE TORASİK ACİLLER

Yücel AKKAŞ¹

Giriş

Ülkemizin içinde bulunduğu jeopolitik durum nedeniyle son yıllarda artan terör saldırıları ve operasyonlardan dolayı harp cerrahisine olan ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Birçok cerrah hayatı boyunca belki bir kez belki de hiç harp cerrahisi yapmamıştır. Ülkemizde son yıllarda askeri doktorluğun kalkmasından sonra sivil doktorlara da harp cerrahisi konusunda büyük iş düşmektedir. Ben de bu bölümün yazarı olarak Elâzığ Askeri Hastanesi (terör saldırıları), Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi (Ankara Gar patlaması, Güvenpark patlaması, Hava kuvvetleri patlaması...gibi), Kilis Devlet Hastanesi (Zeytindalı Operasyonu) ve Viranşehir Devlet Hastanesi (Barış Pınarı Operasyonu) deneyimlerini yaşadım ve bu deneyimlerin bir kısmını da bu bölümde sizlerle paylaşmayı düşünüyorum (Resim 1).

Resim 1: 2018 Zeytindalı Operasyonu sırasında Kiliş'e düşen roketin yarattığı yıkım

¹ Doç. Dr. Yücel AKKAŞ, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Şehir Hastanesi Göğüs Cerrahisi Bölümü, y.akkas@yahoo.com

latörden ayrılmasını güçleştiriyorsa, şekil bozukluğu varsa ve interkostal basıya bağlı şiddetli ağrı varsa kaburga stabilizasyonu yapılabilir (24).

Sonuç

Sonuçta harp ve terör yaralanmalarında toraks yaralanmaları içinde bulunan hayati organlardan dolayı ölümcül yaralanmalardır. Bundan dolayı toraks yaralanmalarına müdahalede uygun ilk yardım, olay yerinden hızlı transport, doğru triaj, tecrübe, erken ve doğru müdahale hayat kurtarıcı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Reyhan G. (2018). Terör ve Savaş Ortamında Göğüs Cerrahisi-Uzman Görüşü. Mehmet Oğuzhan Özyurtkan, Korkut Bostancı, Berkant Özpolat (Eds.), *Toraks Travması* içinde (239-247). Ankara:Nobel Tıp Kitapevleri
2. Karcıoğlu O, Topacıoğlu H. Savaş ve Teror Afetlerinde Acil Servis Triajı. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 33:1-8. doi:10.5222/otd.2017.001
3. Giannou C, Maldan M, Molde A. (2013). *Savaş Cerrahisi* (Mehmet Eryılmaz, Çev. Ed.).Ankara:Referans
4. Eryılmaz M, Uzar Aİ. Yirmi birinci yüzyılda harp cerrahisi:Travmalı olgulara guncel yaklaşımlar. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg.*2008; 14: 268-76.
5. Smith JE. Blast Lung Injury. *J R Nav Med Serv.* 2011;97:99-105.
6. Metin B, Tozum H, Kaya S. Mediastinoskopi ile çıkarılan mediastinal yabancı cisim (sacma cekirdeği): Olgu sunumu. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg*, 19: 581-4. doi:10.5505/tjtes.2013.85453
7. Doğan M, Serhat O, Celen O. Yüksek enerjili ateşli silahlarla ve mayına basma sonucu meydana gelen ekstremitte yaralanmaları. *Ulusal Travma Acil Cerrahi Derg.*2000; 6: 231-3.
8. Heldenberg E, Givon A, Simon D ve ark. Terror attacks increase the risk of vascular injuries. *Frontiers in public health*, 2: 1-5. doi:10.3389/fpubh.2014.00047
9. Onat S. (2015) Travmada erken dönem tedavisi. Mustafa Yüksel Akın Eraslan Balcı (Eds.), *Göğüs Cerrahisi 'Kırmızı kitap'* içinde (775-780). İstanbul:Nobel Tıp yayınevi
10. Stewart MG. Principles of ballistics and penetrating trauma. Micheal G Stewart (Ed.),*Head, Face and neck Trauma: Comprehensive Management* içinde (188-194). New York-Thieme
11. Eren Ş, Meteroğlu F. (2013). Penetran toraks travmaları. İlker Ökten,Şevket Kavukçu (Eds.), *Göğüs Cerrahisi* içinde (819-835). İstanbul: İstanbul tıp Kitabevi
12. Peitzman AB, Rhodes M, Schwab W, Yearly DM, Fabian T. (2002). *The Trauma Manual:Trauma and Acute Care Surgery*(2nd). USA:Lippincott and Williams&Wilkins
13. Eren Ş, Avcı A. (2013). Trakeobronşial Yaralanmalar. Orhan Yücel (Ed.), *Toraks Travmaları ve Tedavisi* içinde (31-38). Ankara:Derman Tıbbi Yayıncılık
14. Eroğlu A, Türkyılmaz A, Başoğlu A. Özofagus Yaralanmaları Türkiye Klinikleri Cerrahi Tıp Bilimleri Dergisi. 2007; 3(47),29-37.
15. Brewer LA, Burbank B, Samson PC ve ark. The wet lung in war casualties. *Ann Surg.* 1946;123(3), 343-62.
16. Brewer LA. Wounds of the Chest in War and Peace. *Ann Thor Surg*, 7(5), 387-408.

doi: 10.1016/s0003-4975(10)66202-9.

17. Çetinkaya Z, İlhan SY, Bülbüller N ve ark. Karına yönelik ateşli silah yaralanmaları. Ulusal Travma Acil Cerrahi Derg.1998; 4(3), 206-10.
18. Çobanoğlu U. Göğüs Travması: 110 Olgunun Analizi. Toraks Dergisi. 2006; 7(3), 162-9.
19. Kiser A.C, O'Brien S.M, Detterbeck F.C. Blunt Tracheobronhial Injuries:Treatment and Outcomes. Ann Thorac Surg. 2001; 71(6), 2059-65.
20. Çobanoğlu U, Sayır F, Aşker S ve ark. Penetran toraks travmalarında tedavi yönetimi. Genel Tıp Derg. 2014; 24: 143-9.
21. Ulku R. Toraks Travmaları. Toraks Cerrahisi Bülteni, 2010;1(1),19.
22. Onat S, Ulku R, Avcı A ve ark. Urgent Thoracotomyfor Penetrating Chest Trauma: Analysis of 158 patients of a Single Center. Injury. 2011; 42(9), 900-904.
23. Altınok T. Akciğer yaralanmaları. TTD Toraks Cerrahisi Bülteni. 2010;1: 55-59.
24. Çubuk S, Yücel O. Penetran Toraks Travmaları Mustafa Yüksel Akın Eraslan Balcı (Eds.), *Göğüs Cerrahisi 'Kırmızı kitap'* içinde (837-844). İstanbul:Nobel Tıp Yayınevi